

TURINYS

Santrumpos.....	XIV
Įvadas.....	1
1 DALIS ANATOMIJA, FIZIOLOGIJA IR TYRIMO METODAI.....	2
1 SKYRIUS AUSIES ANATOMIJA IR FIZIOLOGIJA.....	3
<u>Ausies anatomija.....</u>	<u>3</u>
Išorinė ausis, <i>amis externa</i>	3
Ausies kaušelis, <i>auricula</i>	3
Išorinė klausomoji landa, <i>meatus acusticus externus</i>	4
Vidurinė ausis, <i>amis media</i>	5
Būgnelis, <i>membrana tympani</i>	5
Būgninė ertmė, <i>cavitas tympani</i>	6
Ausies trimitas, <i>tuba auditiva</i>	9
Speninė atauga, <i>processus mastoideus</i>	9
Vidinė ausis, <i>amis interna</i>	10
Sraigė, <i>cochlea</i>	10
Priėngis, <i>vestibulum</i>	13
Pusratiniai kanalai, <i>canales semicirculares</i>	13
Klausos laidas ir centrai.....	14
Pusiausvyros laidas ir centrai.....	15
Veidinio nervo anatomija.....	16
<u>Ausies fiziologija.....</u>	<u>17</u>
Klausos fiziologija.....	18
Garso perdavimo sistema.....	18
Garso suvokimo sistema.....	19
Ausies trimito funkcija.....	22
Pusiausvyros fiziologija.....	23
Periferinė vestibulinė sistema.....	23
Centrinė vestibulinė sistema.....	25
2 SKYRIUS AUSIES TYRIMO METODAI.....	27
Nusiskundimai.....	27
Apžiūra, palpacija.....	27
Otoskopija.....	27
Klausos tyrimai.....	28
Audiometriniai tyrimai.....	30
Ausies trimito funkcijos tyrimai.....	38
Radiologiniai tyrimai.....	39
Kiti tyrimai.....	39
Pusiausvyros tyrimo metodai.....	40
Anamnezė ir simptomai.....	40
Vestibulinių stuburo refleksų vertinimas.....	41

	Spontaninio ir provokacinio nistagmo vertinimas.....	42
	Provokaciniai pusiausvyros sistemos tyrimo mėginiai.....	43
	Kiti vestibulinės sistemos tyrimo metodai.....	44
	Kiti tyrimo metodai.....	46
3 SKYRIUS	NOSIES IR PRIENOSINIŲ ANČIŲ ANATOMIJA IR FIZIOLOGIJA.....	47
	<u>Nosies ir prienosinių ančių anatomija.....</u>	<u>47</u>
	Išorinė nosis, <i>nasis externa</i>	47
	Nosies ertmė, <i>cavitas nasi</i>	48
	Prienosiniai ančiai, <i>sinus paranasales</i>	52
	Viršutinio žandikaulio antis, <i>sinus maxillaris</i>	52
	Akytkaulio antis, <i>sinus ethmoidalis</i>	53
	Kaktikaulio antis, <i>sinus frontalis</i>	54
	Pleištakaulio antis, <i>sinus sphenoidalis</i>	54
	<u>Nosies ir prienosinių ančių fiziologija.....</u>	<u>55</u>
	Kvėpavimas ir įkvėpiamo oro paruošimas.....	55
	Apsauga.....	56
	Balso formavimas.....	57
	Uoslė.....	57
	Prienosinių ančių funkcija.....	59
4 SKYRIUS	NOSIES IR PRIENOSINIŲ ANČIŲ TYRIMO METODAI.....	60
	Nusiskundimai.....	60
	Apžiūra, palpacija.....	60
	Rinoskopija.....	60
	Nosies endoskopija.....	61
	Kvėpavimo pro nosį tyrimas.....	63
	Uoslės tyrimas (olfaktometrija).....	64
	Radiologiniai tyrimai.....	64
	Kiti tyrimai.....	66
5 SKYRIUS	RYKLĖS ANATOMIJA IR FIZIOLOGIJA.....	67
	Ryklės anatomija.....	67
	Ryklės fiziologija.....	71
	Maisto paruošimas ir rijimas.....	71
	Apsauginė funkcija.....	71
	Skonis.....	71
	Balso formavimas ir artikuliacija.....	71
6 SKYRIUS	RYKLĖS TYRIMO METODAI.....	72
	Nusiskundimai.....	72
	Apžiūra, palpacija.....	72
	Faringoskopija.....	72
	Ryklės endoskopija.....	72
	Radiologiniai tyrimai.....	73
	Kiti tyrimai.....	73
7 SKYRIUS	GERKLŲ ANATOMIJA IR FIZIOLOGIJA.....	74
	Gerklų anatomija.....	74
	Gerklų fiziologija.....	79
	Kvėpavimas.....	79
	Fonacija.....	79
	Apsauginė funkcija.....	80

8 SKYRIUS	GERKLŲ TYRIMO METODAI	81
	Nusiskundimai.....	81
	Apžiūra, palpacija.....	81
	Laringoskopija.....	82
	Stroboskopija.....	83
	Balso vertinimas.....	84
	Glotografija.....	84
	Elektromiografija.....	84
	Radiologiniai tyrimai.....	84
	Kiti tyrimai.....	85
2 DALIS	AUSŲ LIGOS	86
9 SKYRIUS	IŠORINĖS AUSIES LIGOS	87
	Išorinės ausies perichondritis (H 61.0).....	87
	Išorinės ausies furunkulas (H 60.0).....	89
	Ūminis išorinės ausies uždegimas (H 60.1).....	89
	Nekrozinis (piktybinis) išorinės ausies uždegimas (H 60.2).....	91
	Lėtinis išorinės ausies uždegimas (H 60.8).....	93
	<i>Herpes zoster oticus</i> (H 62.1).....	94
	Išorinės ausies landos cholesteatoma (H 60.4).....	95
	Sieros kamštis (H 61.2).....	96
	Ausies svetimkūnis (T 16).....	97
	Ausies kaušelio trauma (S 01.3).....	99
	Mechaniniai ausies kaušelio pažeidimai.....	99
	Ausies kaušelio hematoma (otohematoma).....	99
	Ausies kaušelio nudegimas (T 20).....	100
	Ausies kaušelio nušalimas (T 33.0).....	100
	Išorinės klausomosios landos egzostozė (H 61.8).....	101
	Ausies kaušelio deformacijos (Q 17).....	103
	Nulėpusios ausys.....	103
	Mikrotija.....	104
	Išorinės klausomosios landos stenozę ir atreziją (įgyta - H 61.3, įgimta - Q 16.1).....	104
	Preaurikulinis sinusas ir cista (Q 18.1).....	108
	<u>Ausies kaušelio augliai</u>	<u>109</u>
	Iktivėžinės būklės.....	109
	Aktininė keratozė.....	109
	Odos ragas (<i>cornu cutaneum</i>).....	109
	<i>Bowen</i> liga.....	109
	Nepiktybiniai išorinės ausies navikai (D 23.2).....	109
	Seborėjinė keratozė.....	109
	Ateroma.....	110
	Keloidas.....	110
	<i>Granuloma fissuratum</i>	110
	Plokščialąstelinė papiloma.....	110
	Piktybiniai ausies kaušelio navikai (C 44.2).....	110
	Plokščialąstelinė karcinoma.....	111
	Pamatinių ląstelių karcinoma (bazalioma).....	111
	Melanoma (C 43.2).....	111
	Išorinės klausomosios landos piktybiniai navikai (C 44.2).....	112

10 SKYRIUS	VIDURINĖS AUSIES LIGOS	115
	Ūminis vidurinės ausies uždegimas (H 66.0).....	115
	Ūminis mastoiditas (H 70).....	118
	Ūminis ir lėtinis sekretinis vidurinės ausies uždegimas (H 65.0, H 65.2).....	121
	Barootitas (aerootitas) (H 65.9).....	124
	Atviras ausies trimitas (H 69.0).....	125
	Lėtinis tubotimpaninis vidurinės ausies uždegimas (H 66.1).....	126
	Lėtinis atikoantralinis vidurinės ausies uždegimas (H 66.1).....	129
	Otogeninės intrakranijinės komplikacijos.....	135
	Otogeninis meningitas.....	135
	Smegenų pūliniai.....	136
	Riestinio ančio trombozė.....	136
	Otogeninė hidrocefalija.....	137
	Lėtinis sąauginis vidurinės ausies uždegimas (H 74.1).....	137
	Otosklerozė (H 80).....	138
	Timpanosklerozė (H 74.0).....	140
	Klausomųjų kauliukų grandinės pažeidimas (H 74.2, H 74.3).....	141
	Trauminė būgnelio perforacija (S 09.2).....	142
	Ūminis (pūslinis, hemoraginis) miringitas (H 73.0).....	143
	Lėtinis granuliacinis miringitas (H 73.1).....	144
	Smilkinkaulio lūžis (S 02.1).....	144
	Veidinio nervo pažeidimas.....	147
	Idiopatiniis veidinio nervo paralyžius (G 51.0) (<i>Bell</i> paralyžius).....	148
	Vidurinės ausies augliai (gerybiniai - D 14.0, piktybiniai - C 30.1).....	150
	Smilkinkaulio paraganglioma.....	150
11 SKYRIUS	VIDINĖS AUSIES LIGOS	153
	Neurosensorinis klausos pažeidimas.....	153
	Ūminis idiopatiniis neurosensoriniis prikurtimas (H 91.2).....	153
	Senatviniis prikurtimas (<i>presbycusis</i>) (H 91.1).....	155
	Triukšmo sukeltas klausos pažeidimas (H 83. 3).....	156
	Ūminė akustinė trauma.....	156
	Lėtinis triukšmo sukeltas klausos pažeidimas.....	157
	Kraujagyslinės kilmės neurosensoriniis prikurtimas.....	158
	Ototoksiškumas (H 91.0).....	159
	Ototoksiniai vaistai.....	160
	Autoimuniniis klausos pažeidimas.....	162
	Sisteminės ligos ir klausos pažeidimas.....	162
	Įgimtas klausos pažeidimas (H 90. 5).....	164
	Įgimtos vidinės ausies anomalijos (Q 16.5).....	166
	Klausos neuropatija (H 90. 5).....	170
	Klausos rehabilitacija.....	171
	Klausos aparatai.....	171
	Kauliniai klausos aparatai.....	172
	Implantuojami klausos aparatai.....	172
	Kochlearinė implantacija.....	173
	Ūžesys (<i>tinnitus</i>) (H 93.1).....	176
	Sraigės ir prieangio (VIII) nervo pažeidimas dėl neurovaskulinio konflikto.....	177
	Menjero liga (H 81.0).....	178
	Labirintitas (H 83.0).....	181
	Vestibuliniis neuronitas (H 81.2).....	182
	Gerybinis paroksizminiis poziciniis galvos svaigimas (H 81.1).....	183
	Viršutinio pusratinio kanalo dehiscencijos sindromas.....	186

	Akustinė neurinoma (C 72.4) (vestibulinė švanoma).....	187
3 DALIS	NOSIES IR PRIENOSINIŲ ANČIŲ LIGOS.....	190
12 SKYRIUS	IŠORINĖS NOSIES LIGOS.....	191
	Nosies furunkulas (J 34.0).....	191
Išorinės nosies	įgimtos anomalijos.....	193
	Dermoidas.....	193
	Glioma.....	193
	Encefalocelė.....	193
	<u>Išorinės nosies augliai.....</u>	<u>194</u>
	Ikivėžinės būklės ir neapykybiniai augliai.....	194
	Aktininė keratozė.....	194
	Keratoakantoma.....	194
	Hemangioma.....	194
	Piktybiniai išorinės nosies navikai.....	194
	Pamatinių ląstelių karcinoma (bazalioma).....	194
	Plokščialąstelinė karcinoma.....	195
	Melanoma.....	195
	Rinofima (L 71.1).....	196
	Nosies deformacija.....	197
	Įgyta nosies deformacija (M 95.0).....	197
	Nosikaulių lūžis (S 02.2).....	198
13 SKYRIUS	NOSIES ERTMĖS IR PRIENOSINIŲ ERTMIŲ LIGOS.....	200
	Ūminis rinitas (ūminis nazofaringitas) (J 00).....	200
	Ūminis sinusitas (ūminis rinosinusitas) (J 01).....	201
	Lėtinis sinusitas (J 32, J 33).....	204
	<u>Ypatingos sinusito formos.....</u>	<u>208</u>
	Grybelinis sinusitas.....	208
	Alerginis grybelinis sinusitas.....	208
	Prienosinio ančio grybų kamuolys (micetoma).....	209
	Ūminis (fulminantinis) invazinis grybelinis sinusitas.....	210
	Lėtinis invazinis grybelinis sinusitas.....	211
	Lėtinis invazinis grybelinis sinusitas.....	211
	Odontogeninis sinusitas.....	211
	Barosinusitas (aerosinusitas) (J 01.9).....	213
	Prienosinių ančių cista (J 34.1).....	214
	Prienosinių ančių mukocelė (J 34.1).....	215
	Antrochoaninis polipas (J 33.0).....	217
	<u>Rinogeninės intraorbitinės ir intrakranijinės komplikacijos.....</u>	<u>218</u>
	Intraorbitinės rinogeninės komplikacijos (H 05.0).....	218
	Priešpertvarinio akiduobės ląstelyno uždegimas.....	218
	Akiduobės ląstelyno uždegimas.....	219
	Poantkaulinis pūlinys.....	219
	Akiduobės ląstelyno pūlinys.....	219
	Akinės venos ir (ar) akytojo ančio trombozė.....	219
	Intrakranijinės rinogeninės komplikacijos.....	220
	Meningitas.....	220
	Subdurinis pūlinys.....	220
	Epidurinis pūlinys.....	221
	Smegenų pūlinys.....	221

Alerginis rinitas (J 30.1-4).....	222
Vazomotorinis (idiopatinis) rinitas (J 30.0).....	224
Lėtinis rinitas (J 31.0).....	225
Nealerginis eozinofilinis rinitas (NARES).....	225
Profesinis rinitas.....	225
Medikamentinis rinitas.....	225
Hormoninis rinitas.....	226
Maistinis rinitas.....	226
Atrofinis rinitas. Ozena (dvokioji sloga) (J 31.0).....	226
Nosies kriauklių hipertrofija (lėtinis hipertrofinis rinitas) (J 34.3).....	227
Nosies pertvaros iškrypimas (J 34.2).....	229
Nosies pertvaros hematoma ir pūlinys.....	230
Nosies pertvaros perforacija (J 34.8).....	231
Nosies svetimkūnis (T 17.0-1).....	232
Choanų atrezija (Q 30.0).....	233
Trišakio nervo neuralgija (G 50.0).....	234
Uoslės sutrikimai (R 43.8).....	235
Kraujavimas iš nosies (R 04.0).....	237
14 SKYRIUS VEIDO TRAUMOS. PRIENOSIŲ ANČIŲ TRAUMOS.....	241
Raktikaulio ančio ir priekinės kaukolės duobės (rinobazės) lūžiai (S 02.1).....	242
Nosies-akiduobės-akytkaulio lūžiai (S 02.1).....	243
Viršutinio žandikaulio lūžiai (S 02.4).....	244
Akiduobės dugno lūžis (S 02.3).....	246
Skrustakaulio lūžis (S 02.4).....	247
Rinolikvorėja (G 96.0).....	247
15 SKYRIUS SISTEMINĖS LIGOS IR NOSIES PAŽEIDIMAI. NOSIES, PRIENOSIŲ	
ERTMIŲ IR KAUKOLĖS PAMATO AUGLIAI.....	249
<u>Sisteminės ligos ir nosies pažeidimai.....</u>	<u>249</u>
Sarkoidozė.....	249
NK/T ląstelių limfoma.....	250
Vegenerio granulomatozė (M 31.3).....	250
<i>Churg-Strauss</i> sindromas.....	252
Rinoskleroma.....	253
Sifilis.....	253
Tuberkuliozė.....	254
<u>Nosies ir prienosinių ančių augliai.....</u>	<u>254</u>
Prienosinių ančių osteoma (D 16.41).....	254
Invertuojanti papiloma.....	256
Jaunatvinė angiofibroma (D 10.6).....	257
Piktybiniai nosies ir prienosinių ančių augliai (C 30, C 31).....	259
Nosiaryklės karcinoma (C 11).....	262
Kaukolės pamato augliai.....	264
Meningioma.....	266
Uoslinė neuroblastoma (estezioneuroblastoma).....	267
Chondrosarkoma.....	267
Chordoma.....	267
Hipofizės adenoma.....	268
Epidermoidinė cista (pirminė cholesteatoma).....	269
Kaukolės pamato metastazės.....	269

4 DALIS	RYKLĒS LIGOS	270
16SKYRIUS	UŽDEGINĪNĒS RYKLĒS LIGOS	271
	Ūminis faringitis (J 02).....	271
	Ūminis tonzilitas (J 03).....	272
	<u>Tonzilitas sergant kitomis ligomis (antrinis tonzilitas)</u>	<u>274</u>
	<i>Plaut-Vincent</i> tonzilitas (J 03.9).....	274
	Herpinis tonzilitas (herpangina) (J 03.9).....	275
	Difterija (A 36.0-2).....	275
	Infekcinē mononukleozē.....	277
	Lētinis faringitis (J 31.2).....	278
	Lētinis tonzilitas (J 35).....	279
	Peritonzilinis pūlinys (J 36).....	280
	Prieryklinis pūlinys (J 39).....	282
	Užryklinis pūlinys (J 39).....	284
	Burnos dugno pūlynas (K 12.2).....	287
	Ryklēs opos.....	288
	AIDS ir ryklēs ligos.....	293
	<i>Kaposi</i> sarkoma.....	293
	Kandidozē.....	293
	Gerybinē limfoidinē hiperplāzija.....	294
	Plaukuotoji burnos leukoplakia.....	294
	Pasikartojoantis aftinis stomatitas.....	294
	<i>Herpes simplex</i> infekcija.....	294
17 SKYRIUS	NEUŽDEGINĪNĒS RYKLĒS LIGOS	296
	Gomurio migdolū hipertrofija (J 35.1).....	296
	Adenoidū hipertrofija (J 35.2).....	297
	Obstrukcinē miego apnēja (G 47.32).....	299
	Ryklēs svetimkūņi (T 17.2).....	303
	Ryklēs nudegimas (T 28.0).....	303
	GERL laringofaringinē forma (K 21.9).....	304
	<i>Tornwaldt</i> cista ir <i>Tornwaldt</i> līga (J 39.2).....	306
	Migdolū piktybiniai navikai (C 09).....	307
	Apatinēs ryklēs daļies (hipofaringinē) karcinoma (C12, C13).....	310
5 DALIS	GERKLŪ LIGOS	312
18 SKYRIUS	UŽDEGINĪNĒS GERKLŪ LIGOS	313
	<u>Ūminis gerklū uždēgimas</u>	<u>313</u>
	Ūminis laringitis (J 04.0).....	313
	Ūminis epiglotitis (J 05.1).....	314
	Ūminis laringotracheobronchitas (J 05.0).....	315
	Gerklū pūlinys (J 38.7).....	317
	Lētinis hiperplāzins laringitis (J 37.0).....	318
	<u>Specifinis laringitis</u>	<u>320</u>
	Tuberkulozē.....	320
	Sifilis.....	320
	Rinoskleroma.....	321

19 SKYRIUS	NEPIKTYBINIAI GERKLŲ DARINIAI, GERKLŲ GRANULOMOS IR NAVIKAI	322
	<u>Nepiktybiniai gerklų dariniai</u>	<u>322</u>
	Balso klosčių polipas (J 38.1).....	322
	Balso klosčių mazgeliai (J 38.2).....	323
	Laringocelė (J 38.7).....	325
	Gerklų cista (J 38.7).....	326
	Balso klosčių granulomos (J 38.3).....	327
	<i>Reinke</i> edema (J 38.4).....	328
	Nepiktybiniai gerklų navikai (J 38.3).....	329
	Gerklų papiloma.....	330
	Gerklų karcinoma (C 32).....	332
	Sisteminės ligos ir gerklų pažeidimas.....	336
	Sarkoidozė.....	336
	Vegenerio granulomatozė.....	336
	Amiloidozė.....	337
	Reumatoidinis artritas.....	337
	Sisteminė raudonoji vilkligė.....	338
	Pasikartojantis polichondritas.....	338
20 SKYRIUS	NEUROGENINĖS IR FUNKCINĖS KILMĖS LIGOS, SUKELIANČIOS BALSO PAŽEIDIMUS	339
	Balso klosčių judrumo pažeidimai (J 38.0).....	339
	Apatinio gerklų nervo (n. <i>recurrens</i>) pažeidimas.....	340
	Funkciniai balso sutrikimai (funkcinė distonija) (R 49.0).....	343
	Psichogeninė (konversinė) afonija.....	344
	Amžiniai balso pokyčiai ir patologinės formos.....	345
	Fonopedinės terapijos principai.....	346
21 SKYRIUS	GERKLŲ STENOZĖ	348
	Ūminė gerklų stenozė (J 38.6).....	348
	Laringospazmas (J 38.5).....	349
	Angioedema (angioneurozinė, <i>Quincke edema</i>) (T 78.3).....	350
	Gerklų trauma ir sužalojimas (S 10.0-1; S 11.01).....	352
	Gerklų svetimkūniai (T 17.3).....	354
	Lėtinė gerklų stenozė.....	355
	Poklostinė stenozė.....	357
	Įgimtos gerklų formavimosi ydos (Q 31).....	359
	Laringomaliacija (Q 31.5).....	359
	Įgimta balso klosčių parėzė.....	360
	Įgimta gerklų atrezija (Q 31.8).....	360
	Įgimta laringocelė (Q 31.3).....	361
	Įgimta gerklų membraninė atrezija (Q 31.0).....	361
	Įgimta poklostinė stenozė (Q 31.1).....	361
	Įgimta poklostinė hemangioma.....	361
22 SKYRIUS	KAKLO CISTOS IR KAKLO LIMFADENOPATIJA	362
	<u>Kaklo cistos (Q 18.8)</u>	<u>362</u>
	Liežuvinio skydliaukės latako cista.....	362
	Žiaunų lanko cista.....	363
	Limfinės sistemos apsigimimai (cistinė higroma, cistinė limfangioma).....	364
	Kaklo limfadenopatija.....	365
	Ūminis bakterinis limfadenitas (L 04.0).....	367

6 DALIS TIPINĖS AUSŲ, NOSIES IR GERKLĖS OPERACIJOS.....368

23 SKYRIUS AUSŲ, NOSIES IR GERKLĖS OPERACIJOS.....369

- Timpanocentezė.....369
- Timpanostomija.....369
- Miringoplastika / timpanoplastika.....370
- Osikuloplastika.....372
- Stapedotomija / stapedektomija.....373
- Antrotomija.....374
- Mastoidektomija, radikali ausies operacija
(atikoantromastoidektomija), mastoidektomija su timpanoplastika.....375
- Kochlearinė implantacija.....377
- Septoplastika.....379
- Konchotomija / konchoplastika.....380
- Funkcinė endoskopinė prienosinių ančių operacija.....382
- Tonzilektomija.....383
- Adenoidektomija.....385
- Uvulopalatoplastika.....386
- Endolaringinė mikroskopinė gerklų operacija.....388
- Dalinė gerklų rezekcija.....389
- Totalinė laringektomija.....391
- Tracheostomija.....392
- Krikotomotomija (koniotomija).....393

7 DALIS AUSŲ, NOSIES, GERKLĖS LIGŲ IR SIMPTOMŲ
DIFERENCINĖ DIAGNOSTIKA.....396

- Ausies skausmo priežastys.....397
- Klausos pažeidimo diferencinė diagnostika.....398
- Periferinės ir centrinės kilmės galvos svaigimo pagrindinės priežastys.....398
- Galvos svaigimo diferencinė diagnostika.....399
- Nosies obstrukcijos priežastys.....399
- Lėtinio rinito diferencinė diagnostika.....400
- Dažniausiai užkimimą sukeliančių ligų diferencinė diagnostika.....400
- Pagrindinės ilgalaikio užkimimo priežastys.....401
- Ūminės gerklų stenozės priežastys.....401

- Rodyklė.....402